

„Oper und Drama” c. könyvében ugyanily irányban emelte fel hatalmas szavát, még hatásosabb volt azonban elméletének gyakorlati megvalósítása: az 1860-as évek óta írt művei, amelyeket már nem is operának, hanem „Musikdrama”-nak nevezett. Az 1844-ben írt „Tannhäuser” jelzése eredetileg „romantikus opera” volt; az 1860-as párizsi átdolgozását már „cselekmény”-nek (Handlung) nevezi, amely a görög „drama” szónak hű fordítása. (Kereszty István.)

Zenei dráma: helytelen kifejezés a zenésdráma helyett.

Zenésdráma: az a megzenésített színpadi mű, amelyben a zene folyton szól, még pedig nem azért, hogy a maga szépségével jelentéktelenné zsongorítsa a szöveget — amint ez a legtöbb operában történik —, hanem arra való a zene kifejező ereje, hogy a szövegül szolgáló drámának az érzésvilágunkra hatását fokozza — a szöveg szépségével párosítsa a maga szépségét. Remek példái: „A walkür”, „Tristan és Isolde” stb. A „zenésdráma” szó a Wagner Richard (l. ezt) által először használt „Musikdrama” jellemző kifejezésnek egyedüli helyes fordítása. (Régebbi, nyelvtanilag hibás fordítás: „zenedrámá”; l. ezt.)

(Kereszty István.)

Zenés játék. Ujabban így is nevezik az operát. Ily néven jelent meg a „Rózsalovag” (L. o.) c. opera jelzése színlepon is.

Zenejavító: a zenekar próbája, az olyan, amelyen a karmester a próbákon eddig tapasztalt zenei hibákat a színpadi személyzet jelenete nélkül kijavítja.

Zentai színészet. Zentán, ebben a kedves bácskai városban mindig meleg öthont talált a magyar színészet. 1833 december havában Kilényi Dávid színtársulata jött Szabadkáról jó tagokkal, 1864—65-ben Sipos Károly társulata fordult meg több ízben Z.-n, akinek társulatánál Kölesi Lujza (Blaháné) is tagként működött itt. 1868-ban Szuper Károly társulata játszik a városház termé-

ben. 1877 okt.—dec.-ben Jakabffy Gábor színészei játszanak. 1882-ben Miklóssy Gyula, majd Aradi Gerő, 1884-ben Balassa Károly, később Pesti Ihász Lajos, 1885-ben Gáspár Jenő társulata játszik Z.-n. 1886-ban Roth Nándor járásbíró mozgalmat indít egy színügyet gyámolító egyesület alakítására. 1900-ban ismét Pesti Ihász Lajos az igazgató. Ez időben az Eugen-szálló nagytermében tartják az előadásokat. 1903 dec. 19.-én Kunhegyi Miklós igazgató nyitja meg az új színházat, Orbán Károly prólógusával és a „Katalin” c. operettel. Ezután a Délvidéki színikerülethez tartozott a város és annak megválasztott igazgatói látogatták. Utóbb, 1909-ben, Nádassy József, 1910 és 1911-ben Hidvéghy Ernő, 1912-ben Könyves Jenő staggionéja, 1913-ban Krémer Sándor, 1915-ben és 1917-ben Miklóssy Gábor szintársulata játszott Z.-n.

(Erődi Jenő.)

Zerkovitz Béla, zeneszerző, sz. 1882 jul. 11.-én, Budapesten. Építészmérnök, de zenei tehetsége, dallamalkotó ereje mind jobban kitört, kupléi (sokszor saját szövegével) csakhamar az egész nagy közönséget meghódították, a tengeren túlra is jutott „Hulió falevél” (1914) komponistája „a pesti nép muzsikusa lett.” 1918-tól a Royal Orfeum igazgatója volt, itt „Aranymadár” és „Hattyúlovag” c. kis operettjeivel aratott nagy sikereket; 1923-ban visszalépett az igazgatástól, de — miután az 1925—6-iki évadban a Városi Színház művészeti igazgatója volt — 1926 őszétől 1930 nyaráig ismét a Royal Orfeum igazgatói székében ült. Színpadi művei: „Aranyeső”, operett 3 felv. Szövegét írta Béli Izor, verseit Mérei Adolf. Bem. 1913 febr. 21. Népopera. „Gyerünk csak!” látványos nagy revű; szöveg. ugyanúgy; a zenét részben Barna Izsó szerzette. Bem. 1913 máj. 24. u. o. „Katonadolog”, operett 3 felv. Szöveg. ugyanúgy. Bem. 1913 okt. 25. u. o. „Die Wundermühle”, operett 3 felv. Szöveg. Buchbinder György. Bem. 1914 márc. 24. Bécs, Josephstädter Theater. „Das Finanzgenie”, operett. Bem. 1915 okt. 29. Bécs, Apolló Theater. „Százszorszép”, operett 3 felv. Szöveg.